

E e n v e u l e n f o k k e n

Van idee naar
DRACHT

Je beleeft al jaren veel plezier met je merrie in de sport. Zoveel plezier, dat je graag een keer een veulen met haar zou willen fokken om je hobby voort te kunnen zetten. Maar waar moet je dan rekening mee houden? Voor welke hengst ga je kiezen, en wat komt er allemaal kijken bij het fokken van een veulen? Wij zetten alles voor je op een rij.

› Auteur: **CHARLOTTE DEKKER**

› Beeld: **DIRK CAREMANS E.A.**

Goede uitgangspunten

Als je een merrie wilt laten dekken, is het belangrijk dat je merrie gezond is en geen erfelijke gebreken heeft. Daarnaast is het heel belangrijk wat voor ideeën jij hebt bij het veulen. Vind je het leuk om eens het hele proces mee te maken, maar wil je het veulen als het oud genoeg is verkopen? Of is je doel om een toekomstige opvolger van je merrie in de sport te fokken? In het eerste geval zal je wellicht een meer commerciële optie kiezen bij de keuze voor een hengst, terwijl je misschien een hele andere vader voor ogen hebt bij jouw toekomstige sportpaard.

Blauwdruk van je merrie

Wat je uiteindelijke doel ook is, het is altijd verstandig om naar de stamboom en eigenschappen van jouw merrie te kijken. Uit welke lijn komt jouw merrie, wat zijn de kenmerken van de vader, en wat weet je van de kinderen van haar moeder of overgrootmoeder? Wat zijn haar sterke punten en waarin zou je

toekomstige topper beter kunnen zijn? Wat voor karakter heeft de merrie, en heeft ze altijd goede zin in het werk of moet je haar toch regelmatig achter de broek zitten? Natuurlijk wil je een gezond veulen met een goed en werkwilleg karakter fokken. Wanneer je het veulen voor een bepaalde tak van sport wilt gaan gebruiken, zoals dressuur of springen, dan is het belangrijk dat je ook de hengst daarop selecteert.

Welke hengst?

Om een goede match te krijgen tussen merrie en hengst is het verstandig om je goed te verdiepen in het aanbod van hengsten, en niet gelijk te kiezen voor de meest populaire of succesvolle hengst. Blijf altijd in je achterhoofd houden wat voor veulen je wilt fokken. Bij het KWPN zijn ruim 300 hengsten goedgekeurd voor de dekdienst. In onze hengstendatabase (hengsten.kwpn.nl) vind je uitgebreide informatie over wat hun sterke kanten zijn, wat de mindere punten zijn en – heel belangrijk – hoe ze hun kwaliteiten vererven. Ook zie je hier de omschrijving van het karakter en de cijfers die ze hebben gekregen tijdens het verrichtingsonderzoek: de aanlegtest voorafgaand aan goedkeuring. Is de hengst al wat

ouder en heeft hij nakomelingen, dan kan je hier lezen hoe de hengst vererft: welke eigenschappen geeft hij door aan zijn kinderen? Daarnaast is het natuurlijk heel leerzaam én leuk om de potentiële vaders van je veulen in het echt te bekijken. Dit kan op de vele hengstshows die in de lente door het land heen worden georganiseerd. Vaak worden hier ook nakomelingen van de hengsten gepresenteerd, zodat je een goed idee krijgt van de hengst én zijn vererving. Jonge hengsten worden ook uitgebracht in de jongepaardencompetities - de Pavo Cup voor dressuurpaarden en de Isah Cup voor springpaarden - tijdens de KWPN Kampioenschappen in augustus. Hier kun je ze goed met elkaar vergelijken, net als tijdens de hengstencompetitie die in het najaar plaatsvindt met de finale tijdens de hengstenkeuring in 's-Hertogenbosch in februari.

Vraag advies!

Met zoveel goedgekeurde hengsten kan het gebeuren dat je door de bomen het bos niet meer ziet. Heel begrijpelijk, want er komt veel kijken bij het maken van de juiste keuze. Natuurlijk kan je altijd bij het KWPN een fokadvies aanvragen. Voor een paar tientjes verdiept een KWPN-inspecteur zich in de

achtergrond van jouw merrie én jouw doel met betrekking tot het veulen. Vervolgens krijg je een persoonlijk advies over welke hengsten de beste match kunnen zijn.

Goede timing vereist

De keuze voor de toekomstige vader van je veulen is gemaakt. Nu kun je de merrie laten insemineren. De beste periode om een merrie te laten dekken is tussen april en augustus, zodat het veulen tussen maart en juli wordt geboren. De dracht van een merrie duurt namelijk ongeveer elf maanden. Beweging is heel belangrijk voor een veulen, dus het is fijn als merrie en veulen zo snel mogelijk samen de wei op kunnen. Een beetje aangenaam weer is dan wel gewenst: het veulen kan prima tegen een goede regenbui, maar vrieskou en te natte weides - waardoor het veulen geen droge plek heeft om te liggen - zijn niet bepaald ideale omstandigheden voor het veulen. Diverse hengstenhouders bieden aan om het hele traject van insemineren tot aan de dracht te verzorgen: de merrie staat dan tijdelijk op het hengstenstation. Wil je de merrie liever thuis houden? Veel dierenartspraktijken doen aan merriebegeleiding, zodat zij je kunnen adviseren wanneer de juiste tijd is voor het insemineren. Ook kunnen zij begeleiden met het bestellen van het sperma bij de hengstenhouders.

Het is zover!

Om te zorgen dat de merrie snel drachtig wordt, is het zaak om haar te insemineren wanneer ze vruchtbaar is: tijdens de hengstigheid die circa vijf dagen duurt. Merries worden om de drie tot vier weken hengstig. De laatste twee dagen van de

hengstigheid is de merrie het meest vruchtbaar, omdat dan de eisprong plaatsvindt. Een hengstige merrie herken je aan specifiek gedrag: ze draagt haar staart hoger, knippert met haar schede en ze laat vaker urine lopen als ze bij andere paarden in de buurt komt. Ook haar karakter kan veranderen, ze kan wat lusteloos en nukkig zijn en tijdens het rijden zijn ze vaak een stuk minder voorwaarts.

Het is leuk én leerzaam om je te verdiepen in de potentiële vaders van je veulen.

De grootste kans van slagen bij een dekking is dus aan het einde van een hengstige periode. De dierenarts kijkt via een echografie naar het follikel, ook wel het eiblaasje genoemd, en kan zo het ideale moment voor inseminatie bepalen. Wanneer een merrie niet hengstig wordt of het lastig is om de hengstigheid te herkennen, dan kan een dierenarts haar ook 'hengstig spuiten': zij wordt dan met hormonen geïnjecteerd om zo de hengstigheid op te wekken. Vaak wordt 15 dagen na het insemineren een echo gemaakt. Blijkt de merrie drachtig te zijn, dan

wordt er na zes weken en na drie maanden nog een controlescan gemaakt. De dierenarts kijkt ook of er sprake is van een tweelingdracht. Blijkt dit het geval te zijn, dan zal de dierenarts een embryo weghalen. Bij een tweelingdracht overlijdt namelijk bijna altijd een veulen tijdens de dracht. Wanneer er wel twee veulens worden geboren, zijn ze vaak onvoldoende ontwikkeld. Vandaar de keuze om in te grijpen.

Drachtig! En nu?

Met een drachtige merrie kun je in eerste instantie gewoon blijven sporten: het is juist goed om je merrie in conditie te houden. Wel is het vooral in de laatste maanden belangrijk dat je kijkt hoe de merrie reageert op het werk: het veulen groeit in die periode het hardst en het werk kan dan voor de merrie lastig en zwaar worden. Als ze een verminderde werklust heeft, is dat een goede indicatie om het rustiger aan te doen. De laatste maanden van de dracht is het prettig als de merrie overdag op de wei kan staan of in ieder geval voldoende beweging krijgt: dit zal haar helpen bij de bevalling. Ook kan je deze maanden extra voedingsstoffen toedienen. Er zijn speciale merriebrokken in de handel, die extra eiwitten bevatten. Vergeet niet om de merrie meerdere keren tijdens de dracht te enten, om zo ook het veulen vast te beschermen voor bepaalde ziektes. Dit kan je het beste met je dierenarts overleggen. Ook bij welke twijfel dan ook over het verloop van de dracht en de gezondheid van je merrie geldt: raadpleeg de dierenarts! Zo zijn jij en je merrie optimaal voorbereid op de geboorte van het veulen. <

Jacobs Melissen

Dijk Caremans

Gemma Jansen